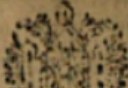

KAIS. KÖN. HOF- BIBLIOTHEK

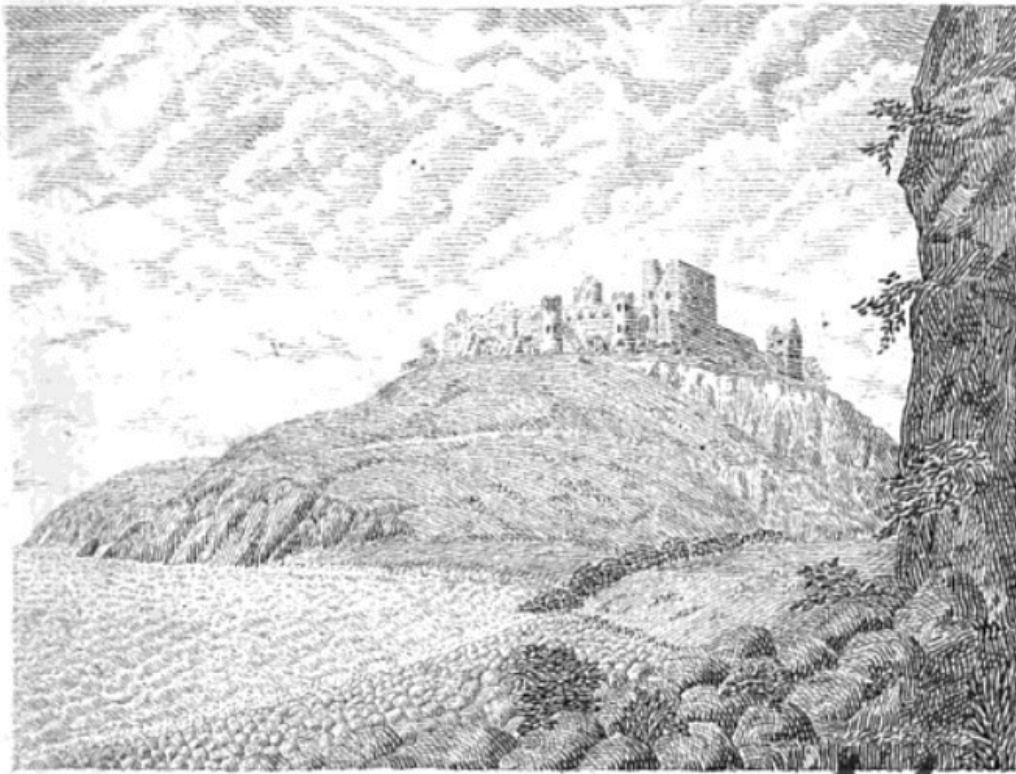
36.878-B

Alt-

*U*fterretninger
om
de gamle Borge

Danmark og Hertugdømmerne

1te Samling

Hammershuus.

KJÖBENHAVN 1830.

Trykt paa Hofboghandler Beekens Forlag

hos P.D. Kiøpping

19.

Christiansholm.

Ved Kjøbstaden Nysted paa Folland ligger den ældgamle Herregaard Christiansholm, der i Middeldalderen var en stærkt befæstet Borg under Navn af Aalholm; den bestaaer af fire Floie og har forðum havt Taarne paa alle fire Hjørner, hvoraf de tvende endnu ere tilbage (det ene med en i senere Tider opsat Tilbygning, har en Høide af 51 Alen). Paa de tre Sider ere Grave; paa den fjerde derimod, hvor Indførselen findes, er Graven opfyldt. Den øverste Etage har paa den udvendige Side en Rængde Smaa vinduer, der rimeligviis have tjent til Skydehuller og Murene ere i underste Etage fire til fem Alen tykke.

Paa dette Slot holdtes allerede i det 12te Aarhundrede en stor Forsamling, da Waldemar I.,

Knud Magnúsen og Svend Grathe deelte Riget mellem hverandre. 1164 blev Folland med Aalholm, endeel af Fyen og en Trediedeel af Volgast overdraget til den obotritiske Fyrste Prebislav og siden til hans Søn Knud, der døde 1188; derpaa forlehnedes Prinds Christopher dermed af sin Fader Kong Waldemar, hvilket ogsaa bekræftedes under Kong Abel paa Rigsdagen i Nyborg 1251; men snart efter kaldtes Christopher til Regjeringen og Folland overdroges til Knud, der havde været Hertug i Bleking. Sædet for disse Regenter var stedse Slottet Aalholm, der længere hen i Tiden beboedes af de kongelige Lehnsmænd. Under Christopher II. pantsattes Folland til Kongens Halbroder Grev Johan, der gav Geislligheden paa Folland og Falster Privilegier dat. Aalholm in festo beati Martini 1330; ogsaa besandt han sig paa dette Slot, da Henrik Bryde og Johan Ellemose bragte den fangne Konge derhen, hvorfra Johan sendte ham til Nykjøbing. Waldemar III., der ved sin Tronbestigelse søgte at faae de i fremmede Hænder værende Borge tilbage igjen, sendte 1346 sin Marsk over til Folland, hvor han beleirede Aalholm, hvorfor en talrig hollsteensk Hær ilede Slottet og Landet til Undsætning, men forgjæves. 1356 forlehnedes

Hertug Bugislav, og Fyrsterne Barnim og Bratislav paa Alholm af Kong Waldemar med Nygen; og fire Aar efter gjorde Kongen sin Son Christoffer til Hertug af Polland, hvorpaa denne meddeelte Geistligheden Privilegier dateret Alholm. Christen Kule nævnes 1364 som Hovedsmand paa Slottet; og 1388 Werner Menckove Lehnsmænd. 1366 Tirsdagen efter Jacobi til Alholm erklærede Kong Albrecht af Sverrig, Gulland og Møre at være dansk Eiendom.

1368 da den hanseatiske Armee landede paa Polland og skjændte og brændte overalt, indtoges Alholm, som Sjenden beholdt indtil Freden 1370. — 1376 blev paa Alholm sluttet en Subsidietractat med Hertug Bugislav af Stettin, Fyrste til Nygen; ligeledes kom den meklenborgske Hertug Johan her sammen med Dronning Margarethe i Aaret 1395 for at handle om den svenske Kong Albrechts Vælsdelse. Med de vendiske Stæder sluttedes 1423 en Tractat underskrevet af Erik Krummedige til Alholm. 1436 forlehnedes Kong Erik VIII. den pommeriske Hertug Barnim med Alholm; 1446 nævnes Oluf Krellsen som Hovedsmand paa Slottet, 1449 Johan Frille, 1463 Mogens Ebbesen, 1516 Knud Pedersen, 1518 Otto Krumpen. I

Grevens Feide var Jørgen v. d. Wisch Hovedsmand paa Alholm, i hvis Fraværelse Nysieds Borgere indtoges Slottet, hvori strax indlagdes 2 grevelige Hovedsmænd Johan Herber og Johan Meckelborger med Besætning; siden blev Alholm beleiret og indtaget af Christian den tredies Tropper; 1540 var Knud Gjøe, og siden Hans Krasse og Jørgen Rud Lehnsmænd og boede paa Alholm; 1570 var Albert Dre Kongelig Embedsmand paa Alholm; Claus Hvittfeld nævnes som Lehnsmænd 1558, Hack Ulfstand 1577 og Frederik Hobe 1582. 1598 nævnes Anders Dresselberg som Hovedsmand, ligesom Christoffer Urne 1627 var Lehnsmænd, og Frederik Barnewig Befalingsmand paa Alholm. I Krigen 1658 besatte de svenske Tropper Slottet og mishandlede Slotskriveren Jøer Nielsen for at faae Penge af ham.

Endelig ophørte Alholm i Aaret 1725 at være kongelig Eiendom, da Geheimeraadinde Raben, fød v. Lewezau, kjøbte Gaard og Gods, og 1734 erigeredes Grevskabet Christiansborg; men siden forandrede Navnet paa Slottet saavel som paa Grevskabet til Christiansholm, under hvilket Navn det endnu er i den Grevelige Rabenske Families Eie.